

Velfærdssamfundet synger på sidste vers- II

Af Preben Melander *)

I det forrige nummer af SiS startede vi en serie artikler, der analyserer regeringens håndtering af de alvorlige samfunds- og lederskabsproblemer, som Danmark står midt i.

1. Sikring af statsministerens magtposition og genvalg er i de sidste 3 1/2 år gået forud for borgernes trivsel og sundhed og samfundets økonomi og sikkerhed.

Stort set alle statens velfærdsopgaver er blevet tilsidesat af regeringen. Alligevel har de fleste vælgere fortsat tillid til statsministerens regime. Det er svært at forstå. Det skyldes Socialdemokratiets politiske propaganda og den skæve populistiske fordelingspolitik. Regeringen tilgodeser sine egne vælgere og undlader åbent at tale om de alvorlige samfundsproblemer. Vi så det bl.a. ved Arnepensionen med sloganet "Nu er det Arnes tur". Det samme har vi set op mod folketingsvalget, hvor regeringen på trods af den danske model har lovet bedre løn og arbejdsforhold til de offentligt ansatte.

2. Regeringens reformer i dens 3 1/2 års levetid har ikke levet op til dens politiske velfærdsmål. På stort set alle væsentlige velfærdsområder ser vi i dag alvorlige samfundsproblemer, som trænger sig på.

På sundhedsområdet står vi med et hospitalsvæsen, som er på sammenbruddets rand på grund af manglen af medarbejdere. Det gælder både sygeplejersker, læger, social- og sundhedsassistenter og mange specialfunktioner. Der er tale om problemer, som ikke kan løses blot gennem lønstigninger til udvalgte offentlige medarbejdere, som regeringen taler om. For manglen på kvalificeret personale er et problem, som kræver langsigtede løsninger i form af forbedringer i arbejdsvilkårene, udvikling i sundhedsuddannelserne, ændringer i rekrutteringsmulighederne, grundlæggende forandringer i

*) Preben Melander er professor emeritus ved CBS og ansvarshavende redaktør for SiS.

arbejds- og fagkulturene, nye ledelsesformer etc. Personalet flygter fra det offentlige sundhedsområde på grund af arbejdspress og stress, og nogle får ansættelse i den private sundhedssektor, som kan tilbyde bedre arbejdsforhold. Regeringen står magtesløs over for problemerne, som har store konsekvenser for patienternes behandling og overlevelse.

Den samme type problemer kan ses i psykiatrien, blot med mere synlige konsekvenser for det omgivende samfund. Tænk blot på drabene i Fields i sommeren 2022. Regeringen stillede ved sin tiltræden i 2019 grundlæggende reformer over de næste 10 år i udsigt. Men stort set er der intet sket. Først få måneder før valget for nylig har sundhedsministeren under stort pres lovet at sætte nye initiativer i gang til foreløbige løsninger i løbet af de 2 næste år. Denne forsinkelse har haft store konsekvenser for patienterne, for de pårørende, for medarbejderne og for samfundet som helhed. Det er jo alt for sent at reagere. Det tager mange år fagligt at opbygge en moderne psykiatrideling med de rigtige kompetencer.

Vi ser den samme situation i ældreplejen. De ældre lider under mangel på omsorg, kontakt og ikke mindst pleje. De fleste plejehjem mangler varme hænder og er ikke i stand til at levere en anstændig behandling af vore ældre. Der er brug for en langsigtet mentalitetsændring hos de ansatte og en grundlæggende udvikling af personalets syn på arbejdet som et kald. Det stiller krav om en helt anden ledelsesudvikling, hvor også de bagvedliggende faglige organisationer forholder sig seriøst til de ældres livskvalitet og ikke kun personalets vilkår.

Et fjerde nødlidende område er den offentlige folkeskole, der har været udsat for mange uklare og ugennemtænkte reformer, som reelt ikke har ændret folkeskolens arbejdsgrundlag. Der er brug for et nyt perspektiv på dannelse og pædagogik, som forudsætter en ny læreruddannelse. Et øget antal elever afslutter 9. klasse uden at kunne læse, regne og skrive. Problemet er her også manglen på medarbejdere, især mere kvalificerede lærere, som kan leve op til de øgede krav fra samfundet og erhvervslivet. Det vil kræve nødvendige faglige og ledelsesmæssige reformer på stort set alle områder i folkeskolen. De gennemførte reformer siden 2010 har nærmest øget problemerne i folkeskolen og bidraget til elevernes usikkerhed og stress. Politikerne forholder sig indtil videre afventende.

Det femte område er forsvaret, hvor der mangler alt fra personale, udstyr, ammunition, uddannelse, træning og lederskab. Vi er endt med et forsvar, hvor vi som samfund ikke kan leve op til vore internationale forpligtelser i forhold til vore partnere i Nato. Vi kan ikke opfylde de mest basale krav til et moderne luft- og søforsvar. Vi kan i dag simpelt hen ikke forsvare os selv i en tid, hvor der er krig tæt på vore grænser. Men regeringen har ikke tænkt sig at realisere den planlagte forsvarsreform før end i 2033. Så er det måske for sent. Regeringen har også valgt at holde os udenfor de fælles militære reformer, som de fleste medlemmer af Nato nu har sat i gang. Regeringen

fortæller ikke noget herom til offentligheden. Vi ender med igen at stå i en svækket situation som i 1940, hvor Hitler-Tyskland kunne besætte os på en dag uden kamp.

Til sidst skal nævnes en række beslutninger, som vi som samfund kommer til at lide under på sigt. Vi kan her pege på, at regeringen er i gang med at foretage en systematisk forringelse af universiteternes forsknings- og uddannelsesaktiviteter. Dette gøres med henblik på at skabe en bedre ideologisk balance mellem by og land ved at udflytte en række universitetsinstitutter fra de eksisterende etablerede universitetsmiljøer i København, Århus, Odense og Ålborg til mindre byer i provinsen. Det vil betyde en kritisk udtynding af de etablerede faglige miljøer, som det vil tage mange år at genoprette. Det sker blot for at tilgodese de røde støttepartiers politiske ligheds- og økonomiske fordelingsideer.

En tilsvarende ideologibaseret fordelingsstrategi er på vej i gymnasieskolerne. Regeringen har vedtaget at fordele eleverne mellem gymnasierne ud fra forældrenes indkomst. Denne beslutning har mødt stor modstand hos mange elever og forældre, som oplever det som en urimelig politisk indblanding i de unges frie skolevalg.

Alt i alt må vi konstatere, at det er lykkedes regeringen gennem sin systematiske magtstrategi at gøre Danmark til et endnu mere socialdemokratisk samfund. Modstanden fra politikerne og befolkningen har været for spredt og for svag.

3. Hvor er vi på vej hen som samfund?

Som samfundsøkonom og ledelsesforsker må man forholde sig kritisk til de sidste 3 ½ års ensidige socialdemokratiske politik. Den vil være til skade for vort samfunds demokratiske, sociale, og samfundsøkonomiske udvikling. Det kan undre her, at denne alvorlige samfundsudvikling, som vil få store sociale og menneskelige konsekvenser, ikke har fået større politisk opmærksomhed i den brede samfundsdebat. De politiske partier lukker sig om sig selv og er kun optaget af konsekvenserne for deres egen overlevelse på den korte sigt. Vi må konstatere, at hele vores politiske system har mistet sin samfundsmæssige orientering. Det fastlåser både regeringen, dens støttepartier og oppositionen i at kunne tænke i konsekvenser for hele samfundet. Socialdemokratiet har sat sig på magten og meningsskabelsen, medens alle andre næsten har opgivet kampen. Det vil især skade det erhvervsliv, som er en økonomisk forudsætning for vores samfunds vækst, velstand og velfærd. Det burde alle samfundsansvarlige politikere og borgere kunne forholde sig til.